

Ročenka

spolku rozšiřování svaté víry.

V Brně 1900.

Tiskem knihtiskárny benediktinské v Brně.
Nákladem spolku rozšiřování sv. víry.

Svaté dětství.

Účel: Opuštěné dítky pohanské na životě zachovati, jim milost sv. křtu a křesťanského vychování zjednati a — křesťanské dítky posvěcovati.

Prostředky: 1. Každodenně se modlí „Zdravas Maria“ a přidej: „Svatá Panno Maria, pros za nás a za nebohé dítky pohanské!“ 2. Měsíčně obětuj pro ně 2 kr., nebo ročně 24 kr. — pro chudé ustanoví ředitel menší příspěvek.

Duchovní milosti: 1. Měsíčně obětují se na úmysl účastníků 2 mše svaté v kostele svatého dětství Ježíšova nebo blah. Panny Marie. 2. Ročně bývají slouženy ve farnostech, kde ovoce sv. dětství se pěstuje, 2 mše sv. za živé a jedna za zemřelé dobrodince sv. dětství. Obzvláště pamatováno při modlitbě na křesťanské matky, aby jejich dítkám byla vyprošena milost sv. křtu, hodného prvního svatého přijímání a vytrvalosti ve ctinosti.

Plnomocné odpustky: 1. Od vánoc až do 2. února. 2. Od druhé neděle po velikonoci do 31. května (tyto mohou i zemřelým býti věnovány). Všichni účastníci, i dítky před svým prvním přijímáním, mohou tyto odpustky získati, když obcují mši sv., sloužené v úmyslu sv. dětství. 3. V následu-

Katechismus o manželství.

Návod pro katolické snoubence a manžely.

Dle

P. Jos. Höllera,

O. Ss. R.

Motto: Manželství jest velkou svátostí;
ale já pravím v Kristu a církvi.
(Sv. Pavel k Efeským 5, 32.)

V Brně, 1900.

Tiskem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.
Nákladem Spolku rozšiřování sv. víry.

S povolením představených.

Předmluva.

Je-li kořen zdravý, zdravý jsou také haluze. Kořenem celého stromu lidské společnosti, jeho haluz a větvíček jest a zůstane manželství. Čím vznešeněji který národ o manželství myslí, čím čistěji se lidé na stav manželský připravují, čím svatěji do něho vstupují a čím věrněji a bohumileji v něm žijí, tím spořádanější, mohutnější a blaženější jsou národa toho společenské poměry.

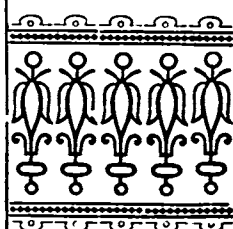
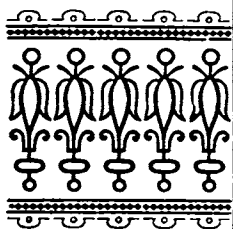
Dnešního dne však svazky rodinné popouštějí, občanské a hospodářské poměry hnijí, státní řád se rozpadává, cit náboženský a životní mizí. Kde toho příčina? V dnešní nákaze manželství.

Zřídka nalézáme mezi samými katolíky, kteří by tak vznešeně o manželství myslili, jak žádá svatá víra; kolik jich nepodrývá manželské štěstí lehkovážným mládím; kolik jich neuzavírá svatý tento svazek způsobem nedovoleným, ba neřestným, a kolik není teprve těch, kterým stav manželský je polovičním peklem! — Jaké rozumy, takový život. Kde panuje nevědomost, kde nedokonalé nebo klamné názory. tam chodí také život po klamných cestách. To v nynější době říci dlužno o manželství i mezi katolíky. Kdyby byli katolíci lépe poučeni o svátosti stavu manželského, lepší by byl život v rodinách.

Katolíky poučovat jest hlavním účelem tohoto katechismu. Jím podáváme katolickým snoubencům a manželům srozumitelný a pokud možno úplný návod o křesťanském manželství. Jednáme předně o podstatě a vznešenosti manželství mezi křesťany; potom o přípravě k němu, aby se bohumile uzavíralo, a konečně o tom, jak se v stavu manželském zbožně a šťastně žije.

Kéž jest tato knížečka svaté rodině nazařetské ke cti a katolickým snoubencům a manželům k blahu a požehnání.

Hlava I.

O manželství.

§ 1. O manželství vůbec.

1. Co jest manželství?

Manželství jest svazek dvou osob různého pohlaví, úmluvou uzavřený, k nerozlučnému společnému životu a k výchovu dětí z tohoto spojení pocházejících.

2. Kdy bylo manželství ustanoveno?

Jako přirozený život muže se ženou bylo manželství při stvoření pokolení lidského v ráji samým Bohem ustanoveno, když Bůh Evu z Adama stvořil a za pomocnici mu dal.

3. Proč bylo manželství ustanoveno hned při stvoření pokolení lidského?

Manželství bylo hned při stvoření pokolení lidského ustanoveno pro zachování a blaho lidstva.

4. Proč jest manželský svazek pro zachování a blaho lidstva potřebný?

Manželský svazek jest pro zachování a blaho lidstva potřebný, protože zachování a blaho lidstva úplně závisí od plození, zaopatření

a dobrého vychování dítek ; bez manželství je to vše, zvláště dobré vychování dítek nejisto.

5. Jest tedy pohlavní spojení osob mimo manželství zakázáno ?

Každé podobné spojení, konkubinátem zvané, jest přísně zakázáno, odporujíc nejen křesťanskému ale také přirozenému zákonu.

6. Proč odporuje toto mimomanželské spojení, konkubinátem zvané, nejen křesťanskému ale také přirozenému zákonu ?

Toto mimomanželské spojení proto odporuje také přirozenému zákonu, poněvadž hlavní účel pohlavního spojení, rozuměj zachování, zaopatření, zvláště dobrý výchov dítek jsou při něm nejisty a velmi často nemožny.

§ 2. O manželství křesťanském.

7. Co učinil pro manželství Kristus Pán?
Kristus Pán

1. povýšil manželství mezi křesťany na hodnotu svátosti ;
2. udělil mu potřebné milosti v míře nejvyšší ;
3. tím mu dal vznešenější a světlejší význam ; a
4. vrátil manželství dřívější důstojnost, hříchem zvrácenou.

8. Co jest Kristem ustanovené manželství ?

Kristem ustanovené manželství jest pravá svátost, kterou dvě svobodné osoby různého pohlaví se spojují a od Boha obdrží milosti,

by povinnosti svého stavu až do smrti věrně plnily.

9. Které milosti udílí Bůh svátostí manželství?

Kristus Pán svátostí manželství:

1. Rozmnožuje milosti posvěcující,
2. uděluje zvláštní milosti, těžké povinnosti tohoto nerozlučného svazku věrně plniti.

10. Jak povýšil a posvětil Kristus Pán manželství?

Kristus Pán tím povýšil a posvětil manželství, že je učinil obrazem svého nerozlučného spojení s jedinou Církví, tak že muž představuje Krista, hlavu Církve, a žena Církev, tělo Kristovo.

11. Jak vrátil Kristus Pán zneuctěnému stavu manželskému dřívější důstojnost?

Kristus Pán zneuctěnému stavu manželskému tím dřívější důstojnost vrátil, že mnohoženství a rozchod manželů u pohanů a židů panující zakázal a jednotu a nerozlučnost manželství znova a pro vždy nařídil.

12. V čem záleží jednota křesťanského manželství?

V tom, že muž jen jednu manželku bere.

13. V čem záleží nerozlučnost křesťanského manželství?

V tom, že křesťanští manželé, kteří manželství platně uzavřeli a vykonali, toliko smrtí od sebe rozloučení býti mohou.

14. Nemůže ani papež platné manželství rozvázat?

Ani papež nemůže rozvázat manželství platného a vykonaného.

15. Lze rozvázati manželství platné sice, ale ještě „nevykonaného“?

Ano; manželství platné sice, ale ještě „nesplněné“ může býti rozvázáno ve dvou případech; totiž:

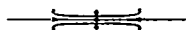
1. Papežem z velmi důležitých příčin a
2. slavnými sliby řeholními jednoho z manželů.

16. Lze rozvázat manželství pohanů, stanou-li se křesťany?

Ano, uzavřeli-li pohané manželství, a dá-li se jeden z manželů později pokřtiti a nechceli druhý manžel s ním žít v pokoji.

17. Může světská vrchnost rozvázat manželství?

Nikoliv; světská vrchnost ani zákonem ani soudem manželství křesťanů rozvázati nemůže; neboť manželství křesťanů jest a zůstane pravou od Ježíše Krista ustanovenou svátostí; a svátosti jsou Kristem Pánem jen Církvi odevzdány.

Hlava II.

O přípravě k stavu manželskému.

Oddíl 1.

O vzdálenější přípravě k stavu manželskému.

18. V čem záleží vzdálenější příprava k stavu manželskému?

Vzdálenější příprava k stavu manželskému záleží v posvěcení mládí.

19. Kdo posvěcuje mládí?

Ten posvěcuje mládí, kdo vede život zbožný, čistý a pilný.

20. Kdo vede zbožný život?

Zbožný život vede, kdo pěstuje modlitbu a víru, dle ní žije a zachovává přikázání Boží a církevní.

21. Kdo vede život čistý?

Život čistý vede, kdo tělo i duši od všeliké poskvrny chrání a používá prostředků, by tuto ctnost zachoval.

22. Jakých prostředků užívati musí, kdo by rád zachoval čistotu?

Kdo by rád zachoval čistotu, musí:

1. míjeti nebezpečí a příležitosti k nemravnosti;
2. modliti se o zachování čistoty a síliti se častým a důstojným přijímáním sv. svátostí;
3. pokušení hned odpírati a důvěrně Ježíše a Marii vzývati;
4. na to mysliti, že Bůh všecko vidí a že může člověka každý okamžik smrt překvapiti.

23. Která jsou nejobyčejnější nebezpečí sv. čistoty?

Nejobyčejnější nebezpečí sv. čistoty jsou:

1. zacházení s nemravnými osobami vůbec, zvláště však důvěrný styk s osobami druhého pohlaví čili tak zv. známosti;

2. oplzlá četba;
3. lehkovážné zábavy;
4. zahálka;
5. nestřídmost v jídle a pití.

24. Jest známost dovolena?

Ano; známost, ač vždy nebezpečna, jest přece pod jistými podmínkami dovolena, ba potřebna.

25. Které jsou ony podmínky?

Podmínky ony jsou:

1. opravdový úmysl uzavřít manželství;
2. odůvodněná vyhlídka na brzký a šťastný sňatek;
3. patřičný zřetel na vůli a vědomí rodičů;
4. pevný úmysl zachovávat ve styku pravidla, která i snoubenci zachovávatí musí, (jak později bude řečeno).

26. Kdo vede život pracovitý.

Pracovitý život vede:

1. Kdo se řádně vyučil obchodu neb řemeslu;
2. Kdo si hledá práci;
3. Kdo své povolání pilně zastává.

27. Proč je zbožný, čistý a pracovitý život v mládí potřebnou přípravou k šťastnému manželství?

Poněvadž bezbožný, nemravný a lenivý člověk

1. často bývá neschopen stavu manželského;
2. není zárukou, že vyplní manželské povinnosti, zvláště že zůstane manželů věren a nábožně vychová děti.

Oddíl 2.

O bližší přípravě k stavu manželskému.

28. Co jest rozuměti slovem: bližší příprava ku sňatku.

Tím vyrozumíváme:

1. čas od pevného úmyslu vstoupiti do stavu manželského až do zasnoubení;
2. čas od zasnoubení až po sňatek.

§ 1. O úmyslu vstoupiti do stavu manželského.

29. V čem záleží úmysl vstoupiti do stavu manželského?

Úmysl vstoupiti do stavu manželského záleží ve volbě budoucího manžela.

30. Co má na zřeteli míti, kdo si volí manžela?

Má uvážiti:

1. zda je manželství s vyvolenou osobou možné;
2. zda je dovolené;
3. a zda-li bude i šťastné, pokud předvídati lze.

31. Kdy je manželství nemožné neb nedovolené?

Manželství je nemožné nebo nedovolené, panují-li překážky.

32. Co jest překážka manželství a kolikerého druhu jsou překážky?

Překážky manželství jsou okolnosti, které činí manželství neplatným neb alespoň nedovoleným. (Překážky prvního druhu zoveme „rozlučujícími“, druhé pak „zakazujícími“.)

33. Na jakých zákonech se zakládají překážky manželství?

Překážky manželství se zakládají na rozličných zákonech, a to:

1. na zákoně přirozeném;
2. na zákoně Kristově;
3. na zákoně církevním.

34. Proč se zakládají některé překážky na zákoně přirozeném?

Některé překážky zakládají se na zákoně přirozeném, ježto jest manželství podstatně smlouvou, smlouva však vyžaduje jistých podmínek, a chybí-li tyto, je sama sebou neplatná.

35. Které překážky zakládají se na právu přirozeném?

Tyto:

1. nedostatek vůle ku sňatku, pocházející z omylu, z násilnění, ze strachu;
2. nedospělost duševní a nezpůsobilost tělesná;
3. pokrevensství mezi rodiči a dětmi a mezi bratrem a sestrou.

36. Které překážky se zakládají na zákoně Kristově a proč?

Na zákoně Kristově se zakládá překážka trvajícího již svazku manželského, pro dokonalou jednotnost a nerozlučnost manželství; připodobnitě Kristus Pán manželství ku spojení Svému s církví svatou, které jest nerozlučné.

37. Z které příčiny se zakládají některé překážky na zákoně církevním?

Některé překážky se zakládají na zákoně církevním, poněvadž:

1. Kristus Pán dal Církvi moc, ano i povinnost dávatí zákony všem pokřtěným, káže-li tak blaho všeobecné;
2. manželství mezi křesťany je svátostí, správu však svátostí odevzdal Pán církvi svaté.

38. Které jsou nejhlavnější překážky rozlučující manželství, dle práva církevního?

1. Překážka z pokrevenství a švakrovství dovoleného až do čtvrtého stupně jakož i ze švakrovství nedovoleno do druhého stupně, následkem nedovoleno tělesného obcování;
2. překážka z příbuzenství duchovního mezi křtitelem, křtěncem a jeho rodiči; a mezi kmotrem, pokřtěným a jeho rodiči; a taktéž při sv. biřmování: mezi kmotry, biřmovaným a jeho rodiči;
3. překážka z adopce (přijetí za dítě);
4. překážka z nedostatku předepsané formy;
5. překážka vyššího svěcení, to jest podjáhenství, jáhenství a kněžství;
6. překážka slavného slibu čistoty, složeného v řádě církevním;
7. překážka z ohledu veřejné mravopoctnosti, na základě manželství platně i neplatně uzavřeného avšak „nevykonaného“ aneb na základě předcházejícího zasnoubení s osobou stojící v prvním stupni pokrevenství s chotěm;
8. překážka zločinu, t. j. „cizoložství, družili se k němu příslibem manželství s toutéž osobou“, a „zavraždění manžela

s tím úmyslem, aby tím způsobem umožněno bylo manželství jiné;“

9. Různost náboženství (křesťan a nekřesťan).

39. Z jakých příčin ustanovila církev rozlučující překážku pokrevnosti?

Církev stanovila překážku pokrevnosti z rozmanitých příčin, zvláště pak:

1. pro nemalá nebezpečí mravní, jež by povstala mezi příbuznými, kdyby bylo dovoleno manželství mezi nimi;
2. pro duševní i tělesnou nezpůsobilost dětí, která vzniká z manželství mezi příbuznými, jak zkušenost učí.

40. Které jsou nejhlavnější překážky zakazující?

Nejhlavnější překážky církevní zakazující jsou tyto:

1. platné a ještě trvající zasnoubení s jinou osobou;
2. jednoduchý slib čistoty;
3. uzavřený čas, t. j. doba od první neděle adventní do tří králů a od popeleční středy do bílé neděle;
4. rozličné křesťanské vyznání nebo tak zvané překážka smíšeného manželství.

41. Co jest „smíšené manželství?“

Smíšené manželství jest manželství mezi katolíky a nekatolickými křesťany.

42. Z jakých příčin tvoří rozličné vyznání křesťanské překážku zapovídající?

Rozličné vyznání křesťanské tvoří zapovídající překážku, protože :

1. vydává obyčejně velkému nebezpečí spásu katolické strany i dětí,
2. a poněvadž vůbec každé vyznání, by se zachovalo, smíšená manželství zapovídati musí, aby nevyhynulo.

43. Která nebezpečí sluší uvážiti při smíšených manželstvích ?

Při smíšených manželstvích sluší uvážiti :

1. že vydávají katolického manžela nebezpečí, svoliti ve výchování nekatolické dítek, a tím sebe i je o spasení připraviti;
2. že uvádějí sváry a náboženskou lhostejnost do rodin; proto zavrhuje církev katolická každé smíšené manželství a jenom z důležitých příčin a za jistých podmínek osvobozuje (dispensuje) od překážky rozličného vyznání křesťanského.

44. Které podmínky musí snoubenci zachovávatí ?

Podmínky, jež k odstranění neb aspoň zmírnění shora uvedených nebezpečí svědomité zachovávány býti musí, a od nichž Církev nikdy upustiti nemůže, jsou tyto tři :

1. Nekatolické straně jest slíbiti, že katolíka nijakým způsobem ve výkonech víry své nebude rušiti;
2. obě strany, zvláště však nekatolická, musí se přísně zavázati, že budou vychovávatí všechny děti, bez rozdílu pohlavního, v náboženství katolickém;

3. katolický snoubenec musí přislíbiti, že se co možná přičiní, aby druh jeho o pravdě katolické víry se přesvědčil a do lůna Církve katolické navrátil.

45. Možno překážky manželství odstraniti?

Překážky práva přirozeného jakož i překážku svazku trvajícího manželského odstraniti nemožno; překážky církevní však může nejvyšší pastýř Církve, Sv. Otec, z opravdových a důležitých příčin odstraniti.

46. Má světská vrchnost moc, rozlučující překážky stanoviti a rozhodovati o platnosti manželství?

Nikoli; světská vrchnost nemá ani práva stanoviti překážky rozlučující, ani o platnosti manželství mezi křesťany rozhodovati, poněvadž manželství křesťanské je svátostí, a Pan Ježíš správu svátostí jenom Církvi svěřil.

47. Nemá tedy světská vrchnost žádné pravomoci na manželství?

Světská vrchnost má právo:

1. jistému druhu osob (k. p. úředníkům, vojínům) manželství z vážných příčin zakázati;
2. o občanských následcích právních souditi.

48. Kdy lze předvídati, že bude manželství šťastné?

Lze předvídati, že bude manželství šťastné, když oba snoubenci

1. mládí své posvětili;

2. s dobrým úmyslem ku svátosti manželství přistupují;
 3. milují-li se opravdově;
 4. jsou-li duševně i tělesně schopni plniti povinnosti stavu toho;
 5. není-li velkého rozdílu ve stáří, jmění, vzdělanosti a stavu jejich;
 6. ucházeli-li se o radu lidí rozumných a upřímných, aby neupadli do omylů.
49. S kým se mají raditi před volbou manžela?
- Mají se raditi:
1. s rodiči nebo poručníkem;
 2. se zpovědníkem;
 3. s duchovním správcem.

§ 2. O zasnoubení.

50. Co jest zasnoubení?

Zasnoubení jest vzájemné, dobrovolné a opravdové příslibení dvou svobodných osob různého pohlaví, uzavřít spolu manželství.

51. Je zasnoubení před svatbou třeba?

Není sice zasnoubení třeba, ale obyčejně se koná. Nikdo však nemá se lehkomyšlně zasnubovati.

52. Jak se koná zasnoubení?

Zasnoubení koná se buď slavně před farářem nebo soukromě toliko mezi snoubenci.

53. Jaké povinnosti plynou ze zasnoubení.

Ze zasnoubení plyne:

1. přísná povinnost ve smluvený neb příslušný čas manželství uzavřítí, a

2. z toho následující přísná záповěď, jiné osobě manželství slíbiti, a vůbec v důvěrném obcování s jinou osobou žiti.

54. Lze snubní smlouvu nějak zrušiti?

Snubní smlouvu lze zrušiti :

1. vzájemným svolením (obapolným),
2. zvolí-li si jedna strana stav řeholní,
3. soudním vyřknutím církevního soudce,
4. naskytnou-li se takové okolnosti, že by si nikdy nebyli snoubenci slib dali, vědouce o nich.

§ 3. O stavu snubním.

55. Co jest stav snubní?

Stav snubní jest stav snoubenců od zasnovení až po svatbu.

56. Co jest snoubencům činiti tohoto času?

Snoubenci jsou povinni po celý ten čas žiti v zdrženlivosti a čistotě jako svobodní; zvláště pak mají o to dbáti, aby jejich obapolné obcování bylo ostražité a počestné; proto nebudtež pospolu,

1. příliš často,
2. nemějte se k sobě příliš důvěrně,
3. nebudtež nikdy o samotě, nýbrž ve společnosti osob spolehlivých.

57. Proč jest žádoucná počestnost snoubenců ku šťastnému manželství?

Počestnost snoubenců je z té příčiny žádoucná ku šťastnému manželství, ježto ne-

mravnost mezi snoubenci mívá, jak zkušenost učí, za následek nešťastné manželství.

58. Které povinnosti mají snoubenci před
svatbou?

Snoubenci si mají před svatbou

1. zaopatřiti potřebné listiny, křestní list, domovský list, vysvědčení svobodného stavu neb úmrtní list dřívějšího chotě;
2. žádati včas svého duchovního pastýře, aby je podrobil zkoušce;
3. svědomitě a věrně na jeho otázky odpovědět;
4. až po den sňatku nesmí spolu bydlet, dle záповědi církevní;
5. musí překážku i později objevenou faráři oznámiti, jakož i změnu obydlí;
6. mají hodně přijmouti sv. svátosti pokání a oltářní a opatřiti si vysvědčení vykonané zpovědi.

59. O čem jedná zkouška snoubenců?

Zkouškou snoubenců

1. se pátrá po překážkách k vůli ohláškám;
2. zda-li znají s dostatek náboženství a hlavní pravdy věrouky i mravouky,
3. poučují se o povinnostech manželských.

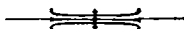
60. Jaký účel mají ohlášky?

Ohlášky se dějí za tím účelem, aby se našly neznámé překážky; proto jest každý křesťan, jemuž nějaká překážka je známa, ve svědomí povinen oznámiti je v pravý čas duchovnímu správci.

61. Co se má raditi snoubencům před svatbou
u sv. zpovědi?

Snoubencům se má raditi, aby

1. Hned na počátku zpovědi zpovědníka upozornili, že se strojí ku svatbě;
2. a jej prosili, by vyslechl jejich zpověď životní, aby s čistým srdcem nastoupili nový stav.*)

Hlava III.

Jak se uzavírá manželství.

§ 1. Jak se uzavírá manželství církevně.

62. Co jest podstatnou částí uzavírání
manželství?

Podstatnou částí při uzavírání manželství jest dobrovolné, vespolečné prohlášení snoubenců, že spolu uzavírají manželství; toto vespolečné prohlášení jest viditelným znamením neviditelné milosti svátosti manželství.

63. Vstupují-li pokřtění do stavu manželského, jest k platnému uzavření manželství ještě něčeho třeba?

Ano; k platnému uzavření manželství jest dle zákonů církevních, v oněch krajinách, kde platí předpisy tridentského sněmu, ještě třeba, by se prohlášení snoubenců stalo před jejich farářem, nebo před knězem od něho splnomocněným a před dvěma svědky, v ostatních

*) Viz v přídavku zrcadlo zpovědní.

krajinách jest uzavírání manželství bez faráře a svědků sice platno, ale nedovolené a velmi hříšné.

64. Stačí toto jednoduché prohlášení snoubenců před farářem a dvěma svědky?

Aby bylo manželství platno, stačí; ale poněvadž manželství jest svátostí, žádá Církev k dovolenému, důstojnému a požehnanému uzavírání, aby se zachovávaly jisté obřady.

65. Které jsou tyto obřady?

Tyto obřady jsou:

1. manželství budiž uzavřeno na sv. místě;
2. tak zvané oddavky před mší svatou;
3. uděluje se tak zvané slavné požehnání snoubencům při mši svaté.

66. Které obřady jsou při oddavkách?

Tyto:

1. Kněz má krátkou řeč o povinnostech a milostech stavu manželského;
2. na otázku knězovu prohlašuje ženich i nevěsta slavně, že se za manžely berou;
3. snubní prsteny se požehávají a vespolek podávají;
4. kněz spojuje ruce obou novomanželů a ovinuje štolou;
5. konečně, aby slavně potvrdil, že manželství je uzavřeno, žehná kněz ve jménu nejsv. Trojice novomanžely.

67. Které jsou obřady při slavném požehnání novomanželů?

Tyto:

1. kněz slouží za novomanžely zvláštní mši, s modlitbami a čtením vztahujícím se na manželství;
2. po „Pater noster“ obrací se kněz k novomanželům před ním klečícím a dvěma modlitbami prosí Boha, by manželům pomáhal.
3. po přijímání knězově novomanželé přistupují k stolu Páně na znamení svazku v Kristu a s Kristem uzavřeného;
4. před posledním požehnáním prosí kněz Boha, by popřál novomanželům četné potomstvo, dlouhý život a věčnou blaženost.

68. Jsou oddavky a požehnání novomanželů dovoleny také beze mše svaté?

Ano; oddavky jsou dovoleny také beze mše svaté; nikoli však požehnání novomanželů, ježto každé požehnání a každá milost prýští z oběti Kristovy.

69. Mají všichni snoubenci právo na oddavky a na novomanželské požehnání?

Nikoliv; nýbrž jen někteří a to za jistých podmínek.

70. Kterí snoubenci nemají práva na církevní požehnání novomanželské?

Na církevní požehnání novomanželské nemají práva:

1. vdovy, které je již jednou obdržely;

2. ti, kdož mají oddavky v době zakázané nebo beze mše sv.; tito však mohou obdržeti požehnání, které se v jejich diecési při oddavkách udílí, a později při mši sv. také vlastní požehnání novomanželské.

71. Kterí ještě snoubenci nemají práva na požehnání novomanželské?

Ti, kteří uzavřeli smíšené manželství, byť jim byl papež udělil dispensi od církevní překážky, poněvadž Církev podobná manželství jen trpí, ale nikdy neschvaluje a nepožehnává.

72. Kterí snoubenci nemají práva ani na požehnání novomanželské ani na oddavky?

Na oddavky nemají práva:

1. Kdož uzavírají manželství smíšené, nejsouce papežem dispensováni;
2. zvláště ti, kdož jsou odhodláni, manželství uzavřít před nekatolickým duchovním.

73. Co dovoluje Církev takovým snoubencům?

Aby snoubenci alespoň platné manželství uzavřít mohli, dovoluje Církev tak zvanou přísluhu trpnou, t. j. Církev dovoluje faráři, aby mimo kostel, bez všelikého spolupůsobení vyslechl toliko obapolný projev vůle.

§ 2. O zákazu mimocírkevního uzavírání manželství.

74. Kterí snoubenci uzavírají manželství mimocírkevně?

- Ti snoubenci, kteří vůli projevují:
1. před nekatolickým duchovním nebo
 2. před světskou vrchností.

75. Jest dovoleno, uzavřít smíšené manželství před nekatolickým duchovním?

Nikoliv, nikde a nikdy, poněvadž jest katolíkovi vždy zakázáno sňatek uzavírat jinak než před svým farářem. Mimo to, byl by sňatek zřejmým účastenstvím na bohoslužbách kacířských; takový katolík proto nejen těžce hřeší, ale upadá do církevní klatby.

76. Jest smíšený sňatek před nekatolickým duchovním aspoň platný?

Nikoliv, sňatek je neplatný a není ve skutečnosti nic jiného než konkubinát; vyjmuty jsou toliko ony krajiny, kde, jak již řečeno, k platnosti manželství přítomnost knězova se nežadá.

77. Co je činiti manželu katolickému, jenž uzavřel nedovoleně nebo dokonce neplatně sňatek smíšený, hodlá-li se smířiti s Církví?

Hodlá-li katolický manžel smířiti se s Církví, musí:

1. tázati se svého duchovního správce nebo zpovědníka o radu;
2. slíbiti, že napraví, jak mu možno bude, pohoršení, které sňatkem dal, jakož i zlé následky z toho povstalé;
3. býti odhodlán, podrobit se rozsudku svého biskupa.

78. Jest křesťanům dovoleno uzavřít manželství civilní, t. j. dáti se oddat světskou vrchností?

Nikoliv; poněvadž manželství křesťanů jest a zůstane pravou a velkou svátostí v Kristu a v Církvi; jest tedy od světské vrchnosti dokonale nezávislým.

79. Smějí se křesťané v jistých případech světské vrchnosti k vůli občanským oddávkám představit?

Tak jest; křesťané smějí se tehdy k vůli občanským oddávkám světské vrchnosti představit, kdy vláda občanské oddavky přísně žádá, pro občanské následky a účinky manželství, a Církev k tomu svolila.

80. Smějí v tomto případě snoubenci míti úmysl, uzavřít manželství před světskou vrchností?

Nikoliv; úmyslu uzavřít manželství míti nesmějí; smějí míti toliko úmysl podrobiti se zevnějšímu předpisu, aby vyhověli zákonům, aby jejich manželství stát uznal, a občanské právní výsady mu udělil.

81. Jsou oni katolíci, kteří jen před světskou vrchností sňatek slavili, alespoň platně oddáni?

Nikoliv; v oněch krajinách, kde Církev žádá přítomnost farářovu a dvou svědků, jsou oddáni neplatně, a jejich spojení jest jako před tím pravým konkubinátem.

82. Jsou ti platně oddáni, kteří v ostatních krajinách před světskou vrchností prohlásili, že spolu uzavírají manželství?

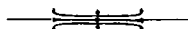
Ano, jsou sice platně oddáni; ale zhřešili těžce, a jsou povinni, Církvi později učinit zadost.

83. Které jsou ty krajiny nebo země, v nichž k platnosti sňatku smíšeného je třeba, by byl farář a dva svědci přítomni?

Ty krajiny jsou na př. větší část Bavorska, nadrýnské provincie církevní, Belgie, Lucemburg, předlitavské Rakousko.

84. Co je tedy činiti snoubencům před oddavkami občanskými nebo hned po nich?

Snoubenci musí před oddavkami občanskými nebo hned po nich zákonitě před svým farářem a dvěma svědky manželství skutečně uzavřít.

Hlava IV.

O svatém životě ve stavu manželském.

85. Kdo posvěcuje stav manželský?

Stav manželský ten posvěcuje:

1. kdo svědomitě a bohumile plní povinnosti křesťanské vůbec a manželské zvláště;
2. kdo pilně užívá vhodných k tomu prostředků.

Oddíl 1.

O povinnostech stavu manželského.

86. Kolikeré mají manželé povinnosti?

Manželé mají trojí povinnosti, totiž:

1. povinnosti k sobě vespolek,
2. povinnosti k dětem;
3. povinnosti k domácím.

§ 1. O povinnostech manželů k sobě vespolek.

87. Jaké povinnosti mají manželé k sobě vespolek?

Manželé mají povinnost :

1. upřímně se milovati;
2. svorně spolu žíti;
3. věrnými si býti.

88. Kterí manželé upřímně se milují?

1. Kterí si sebe vespolek pro svůj sv. svazek v Kristu váží;
2. kteří si všechno dobré přejí, trpělivě jeden druhého chyby snášejí a odpouštějí;
3. kteří se snaží jeden druhého polepšit a posvětit;
4. kteří se nezištně podporují i v časných záležitostech.

89. Proč jsou manželé zavázáni k této vespolečné upřímné lásce?

Manželé jsou k této vespolečné upřímné lásce zavázáni:

1. poněvadž jejich svazek je nejužším přátelstvím a manželé nejen jedno tělo, ale také jedno srdce a jedna duše býti mají;
2. poněvadž jejich svazek jen tímto způsobem je pravým obrazem nejsvětějšího svazku Kristova se svatou Církví;
3. poněvadž jen tímto způsobem jejich manželství opravdu a trvale šťastné býti může.

90. Jak se prohřešují manželé proti této manželské lásce?

Manželé prohřešují se proti této manželské lásce:

1. nenávisť a opovrhováním, příkrým nakládáním a nadávkami;
2. netrpělivostí, proklínáním, záští a nepřátelstvím;
3. sváděním k hříchu, překážkami, zachovávatí příkázání Boží a církevní;
4. zanedbáváním tělesného a časného blaha toho kterého manžela.

91. Kteří manželé žijí spolu manželsky?

Ti, kteří, vyjma na nejvýš důležité příčiny:

1. v jednom domě bydlí;
2. jeden stůl mají;
3. kteří si neodpírají povinnost manželskou.

92. Kdo má moc dovolit manželům, aby se na vždy rozešli?

Aby se na vždy rozešli, t. j. stolu a lože nesdíleli, může manželům dovolit jen církevní vrchnost, nikterak světské úřady; neboť svátost manželská jest jedině v moci Církve.

93. Jak se prohřešují manželé proti manželskému společnému živobytí?

Manželé prohřešují se proti manželskému společnému živobytí:

1. žárlivostí a dávající neopatrným počínáním podnět k žárlivosti;
2. hádkami a sváry;
3. libovolným odchodem z domu, od stolu a lože.

94. Kterí manželé jsou si věrnými?

Ti, kteří:

1. dle vůle Boží konají manželskou povinnost;
2. kteří se chrání cizoložství v myšlenkách, žádostech, pohledech a skutecích.

95. Jak se prohřešují manželé proti manželské věrnosti?

Manželé prohřešují se proti manželské věrnosti:

1. odpírajíce tvrdošijně manželskou povinnost bez důležité příčiny;
2. hrozným hříchem cizoložství v myšlenkách, žádostech, pohledech a skutecích;
3. neřestně zneužívajíce manželství, aby nebyli pozehnáni dítkami;
4. vůbec každým hříchem proti manželské čistotě.

96. Proč je cizoložství tak hrozným hříchem?

Cizoložství je hrozným hříchem:

1. pro strašnou zlobu této neřesti;
2. pro velmi škodlivé následky.

97. Proč je cizoložství strašnou zlobou?

Cizoložství je strašnou zlobou, poněvadž cizoložník:

1. přestupuje velmi důležité a výslovné přikázání Boží;
2. těžce porušuje nejsvětější a nezadatelná práva svého nebo cizího manžela nebo dokonce obou;

3. jsa křesťanem poskvvrňuje a zneuctňuje svatou svátost.

98. Které jsou škodlivé následky cizoložství?

Škodlivé následky cizoložství jsou :

1. cizoložník trhá svazky, nad něž světějších ve světě není, totiž svazky manželské;
2. cizoložník kydá na vlastní i cizí dítky hanbu a hanu;
3. cizoložník podkopává život rodinný a tím
4. podrývá celý základ lidské společnosti.

99. K čemu je cizoložník ve svědomí zavázán?

Cizoložník jest ve svědomí zavázán :

1. nevinnému manželu, znám-li mu zločin, zadest učinit a všemožně ho odprosit, a
2. dle možnosti napravit způsobenou škodu.

100. Proč je strašnou neřestí zneužívati manželství?

Proto že je to neřest :

1. proti zákonu přirozenému, ježto hlavní účel manželství bývá tím téměř zamezen;
2. je to neřest spáchaná na celém lidském pokolení;
3. je to neřest spáchaná proti Boží prozřetelnosti;
4. je to neřest muže spáchaná na důstojnosti ženy.

101. Co myslit o manželech dítkami hojně požehnaných?

Takoví manželé jsou vší úcty hodni :

1. pro svou svědomitost a slušnost;

2. pro svou důvěru v Boha a velkou obětavost nesoucí břemena stavu manželského;
3. pro svůj blahodárný vliv na lidskou společnost.

102. Jaké povinnosti má manžel?

Manžel má:

1. hlavou jsa rodiny, nejen právo ale i povinnost, svou manželku moudře spravovati a jí poroučeti; ale při tom pamětliv býti, že manželka není služkou, ale rovnou jemu družkou;
2. povinnost, starati se o její živobytí, a jí dovolit, by se svému stavu přiměřeně nesla;
3. jí láskyplně napomínati a je-li třeba opravdově kárati a její dobré rady poslouchati.

103. Jaké povinnosti má manželka?

Manželka má povinnost:

1. ctíti svého muže jako hlavu rodiny;
2. poslouchati jeho nařízení, nejsou-li hříšná;
3. pilně a dle stavu starati se o domácnost.

§ 2. O povinnostech rodičů k dětem.

104. Jaké povinnosti mají rodiče k dětem?

Poněvadž děti tělem i duší od Boha rodičům jsou svěřeny, takže rodiče Božími jsou zástupci, mají přísnou povinnost starati se o jejich duševní a tělesné blaho a to před narozením, při narození a po narození dítěte.

105. Jaké povinnosti mají rodiče k dětem?

Tyto:

1. Matka o to dbej, aby tělesnou námahou, nestřídmostí nebo vášnivostí tělesný a duševní život dítěte nezničila nebo nepoškodila;
2. otec zacházej s matkou šetrně;
3. oba prostež Boha pro dítě o milost křtu.

Je také radno, aby matka, pamatujíc na vlastní spásu a na spásu dítěte, krátkou dobu před porodem svaté svátosti přijala a sv. přijímání za dítě obětovala.

106. Jaké povinnosti mají rodiče při narození dítěte?

Tyto:

1. rodiče ohlednětež se záhy po katolické a a ctnostné porodní bábě;
2. vyhledejtež pořádně katolické, ve víře dobře poučené kmotry a dejtež dítě co nejdříve v kostele pokřtiti;
3. je-li nebezpečí smrti, dejtež dítě spolehlivou osobou pokřtiti křtem z potřeby nebo sami je pokřtětež. Tento křest z potřeby
4. má také udělen býti dítěti, narodilo-li se předčasně, pokud není smrt nezvratnými známkami zjištěna.

107. Dlužno dítě nést do kostela ke křtu slavnému?

Ano, tak přísně předpisuje Církev; i tehdy, kdy dítěti doma udělen křest z potřeby, zůstane-li na živě, dlužno slavné obřady co nejdříve v kostele doplnit. Udíletí křest doma stalo se v mnohých krajinách zvykem, ale Církev jen s politováním zvyk ten trpí.

108. Co musí konati, kdo křtí?

Kdo křtí, musí:

1. míti úmysl skutečně křtíti, t. j. to konati, co koná Církev;
2. na osobu, kterou křtí, líti přirozenou vodu;
3. leje, pronášeti tato slova: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“

109 Které jsou první povinnosti matčiny k dítěti?

Matka má povinnost:

1. dítě sama kojiti, je-li jí možno;
2. pokud kojí, přísně se vystříhati každé vášnivosti;
3. je-li churava, smí dítě svěřiti kojné mravů nezkalených.

110. Které jsou ostatní povinnosti rodičů k dětem, co se týče těla?

Rodičů povinností jest:

1. dítky zachovávat na živě a při zdraví, dbáti o přímé, zdravé údy a smysly jejich;
2. v době dětství je živiti a o ně se starati;
3. míti je od dětství k užitečné, silám jejich přiměřené práci;
4. dáti je učiti vhodnému řemeslu nebo obchodu nebo je zaopatřiti v slušném stavu;
5. dítkám, je-li možno, něco uspořít a zanechat.

111. Které jsou povinnosti rodičů k dítkám, co se týče duše?

Rodičů povinností jest:

1. dívky záhy v pravém náboženství vychovávat i a vyučovat i;
2. vésti je ku křesťanskému životu, zvláště aby se denně modlily, aby obcovaly denně mši svaté, možno-li, aby poslouchaly kázání a přijímaly svaté svátosti a aby se cvičily v křesťanských ctnostech;
3. v užitečných vědomostech je vyučovat i, nebo jiným vyučováním svěřiti;
4. zlé náklonnosti dítek záhy, vytrvale a bez ohledu tlumiti a dívky přivýkati, by se přemáhaly a odříkaly;
5. nad nimi bdíti, by neupadly do hříchů;
6. když chyby, je kárati a přísně ale zároveň dobrotivě trestati jak zasloužily;
7. je dobrým příkladem předcházeti;
8. jim radou a skutkem pomáhati;
9. za ně se modliti.

112. Která práva mají rodičové co se týče školy?

Dívky jsou napřed rodičů; proto mají rodičové již zákonem přirozeným tato nezadatelná práva:

1. mají právo dívky sami vychovávat i a vyučovat i, jsou-li k tomu schopni;
2. nejsou-li, mají právo, místo sebe dítkám vhodného vychovatele a učitele dáti;
3. nemají-li kterak, mají právo posílat i dívky do škol obecných a to do těch, které se jim zdají býti nejlepšími;
4. jsou-li nuceni posílat i dívky do školy a a platí-li vysoké daně, mají svaté právo od státu takové žádat i školy, o kterých jsou

- úplně jisti, že děti jejich se tam vychovávají nábožensky-mravně, a že jsou tam dobře vyučovány. Proto mají rodičové
5. nepopíratelné právo, nedat si vnucovati nebezpečné učitele, učebniny a školní zařízení.

113. Jaké povinnosti mají rodičové co se týká školy?

Ukolem školy jest, nemožné rodiče ve výchovu a vyučování zastupovati. Proto jsou Bohu a dětkám povinni:

1. školu opravdu dobrou vyhledati, děti pilně do ní posílati a učitele domácím výchovem jak možná nejvíce podporovati;
2. není-li dobrých škol, jsou povinni, vše co občanům dovoleno vynaložiti, by se jim dostalo v pravdě dobré školy;
3. zatím nesmějí posílati dítě do školy, kterou se podrývá víra a mravnost;
4. jsou-li nuceni, posílati děti do školy, která zanedbává výchov nábožensko-mravní, jsou povinni, zdvojenou pílí nahrazovati výchov ten doma, a pilně děti posílati na kázání a na křesťanské cvičení.

114. Co jest konati rodičům vzhledem k volbě stavu dětí?

Starost o šťastnou volbu stavu dětí jest pro výchovu nejdůležitější povinností rodičů. Proto mají míti na zřeteli toto:

1. Nesmějí se dáti svéstí ješitností nebo lakotou;
2. nesmějí dítě nutit, na nejméně k stavu kněžskému, řeholnímu a manželskému.

3. mají právo a povinnosti, dítkám přispěti radou a skutkem;
4. mají je zdržovati od volby stavu zjevně nešťastné.

§ 3. O povinnostech manželů k domácím.

115. Kolikeré jsou povinnosti manželů k domácím?

Jsou dle poměrů trojí:

1. K vlastním rodičům;
2. k rodičům druhého manžela;
3. k služebným.

116. Jaké povinnosti mají manželé k vlastním rodičům a k rodičům druhého manžela?

Mají tytéž povinnosti jako jejich dítky k nim samým; mají je totiž ctíti a milovati.

117. Jak se prohřešují manželé proti účtě povinné rodičům vlastním i rodičům manželovým?

Prohřešují se proti účtě:

1. opovrhujíce jimi nebo stydíce se za ně;
2. špatně o nich mluvíce nebo se jim posmívající;
3. jsouce k nim hrubi nebo spurni.

118. Jak se prohřešují manželé proti lásce povinné rodičům vlastním i rodičům druhého manžela?

Prohřešují se proti lásce:

1. nenávidějíce jich a přejíce jim zlé věci;
2. zarmucující a zlobíce je;
3. nepomáhající jim v nouzi nebo nesnášejíce trpělivě jejich slabosti;
4. nemodlíce se za ně.

119. Jaké povinnosti mají manželé k služebným?

Mají se starati o jejich duševní a tělesné blaho.

120. Jaké povinnosti mají manželé k služebným, co se týká duševního blaha?

Mají:

1. služebné považovati za bratry a sestry v Kristu a je dle toho milovati;
2. k povinnému vykonávání náboženství dopřáti jim času, a vésti je k tomu;
3. v neděli a ve svátek nenutit jich k zapovězené práci, a bez příčiny jim jí nedovolovati;
4. varovat je před nebezpečími a příležitostmi k hříchu;
5. je-li toho třeba, poučovat je a kárat, a nepolepší-li se, ze služby je propustit.

121. Jaké povinnosti mají manželé k služebným, co se týká jejich tělesného blaha?

1. Nemají jim ukládat práce, s které nejsou;
2. dávati jim zdravou a dostatečnou stravu;
3. vypláceti jim v pravý čas umluvenou a jim patřící mzdu;
4. onemocnělé po křesťansku ošetřovati.

Oddíl 2.

O prostředcích posvětití stav manželský.

122. Jak lze posvětit stav manželský?

Stav manželský lze posvětit prostředky všeobecnými a zvláštními.

123. Co jsou v š e o b e c n é prostředky posvětit stav manželký a které?

V š e o b e c n é prostředky jsou ony, kterých každý křesťan k posvěcení svého života užívati musí. Jsou tyto:

1. stále plniti vůli Boží, zachovávajíc Boží a církevní přikázání a podrobujíc se jeho prozřetelnosti;
2. pilně se modliti;
3. denně nebo alespoň v neděli obcovati mái svaté a poslouchati kázání;
4. častěji v roce hodně přijímati sv. svátosti;
5. konati dobré skutky a obyčejné ctnosti křesťanské.

124. Co jsou zvláštní prostředky posvětit stav manželský a které?

Zvláštní prostředky posvětit stav manželský jsou ty, kterých manželé zřízeně a pilně užívati mají. Jsou tyto:

1. stále se snažiti, by povinnosti a ctnosti manželské svrchu uvedené plnili a konali;
2. pilně užívati oněch prostředků, které manželům zvláště přísluší.

125. Které prostředky přísluší zvláště manželům?

Tyto:

1. častěji obnovovati milost svátosti manželství;
2. pěstovati společnou domácí pobožnost;
3. zachovávati křesťanský domácí pořádek;

4. účastníci se stavových družstev (bratrství) a jejich bohoslužeb;
5. vroucně uctívati sv. patrony manželského stavu, nejblah. Pannu Marii, sv. Josefa, sv. Joachima, sv. Moniku, sv. Jindřicha císaře, sv. Leopolda, markraběte rakouského, sv. Alžbětu, markraběnku thuringskou, a sv. Ludmilu;
6. konečně má křesťanská matka chodit na úvod a přijímati církevní požehnání.

126. Jak se obnovuje milost stavu manželského?

Milost stavu manželského se obnovuje:

1. tím, že si manželé častěji, upřímně a láskyplně obnovují slib věrnosti, který si u oltáře dali; tak činiti radno najmě ve výroční den sňatku, zasnoubení a povstala-li mezi nimi hádka;
2. tím, že snažně prosí Boha, by jim udělil svátostní milosti, najmě v těžkých zkouškách; k tomu se nejlépe hodí modlitby církevní ze mše svatební.

127. Jak možno pěstovat křesťanskou domácí pobožnost?

Křesťanskou domácí pobožnost lze pěstovat:

1. společnými modlitbami ranními, večerními, před jídlem a po jídle, a možno-li, růžencem;
2. četbou poučných spisů;
3. pobožnost budícími předměty na př. křížem, obrazy svatých, svěcenou vodou.

128. Jak lze pěstovat křesťanský domácí pořádek?

Křesťanský domácí pořádek lze pěstovat:

1. moudrým rozdělením času pro každého člena rodiny a zevrubným jeho zachováváním;
2. moudrým a spořádaným rozdělením práce a dohlídkou;
3. přísnou kázní v domě.

129. Která družstva (spolky, bratrství) lze doporučovati manželům?

1. Vůbec ona družstva, která s modlitbou spojují vyučování v povinnostech stavu a přijímání svatých svátostí;
2. svatý Otec Leo XIII. doporučuje co nejvřeleji všem manželům zvláště „družstvo sv. rodiny“;
3. doporučovati lze ta družstva, která v té které farnosti jsou už zřízena.

Přídavek.

(Obnovujíce milost svátosti manželství mohou manželé použití této modlitby.)

Denní modlitba

před obrazem svaté rodiny.

O nejdobrotivější Ježíši, který's svými nebeskými ctnostmi a příkladem svého domácího života rodinu Tebou vyvolenou posvětil, popatř milostivě na naši rodinu, která před Tebou klečí a o milost Tebe prosí. Pomni, že tato rodina

Tvým jest majetkem, poněvadž se následovala svaté Tvé rodiny, aby Ti zůstala v tomto pozemském životě poslušnou a v lásce věrnou, a aby jednou v nebi s Tebou byla spojena. Amen.

Zrcadlo zpovědní.

Pomodle se o osvětlení k Duchu svatému, taž se:

1. Kdy jsem se naposledy zpovídal?
2. Zamlčel jsem těžký hřích?
3. Litoval jsem upřímně svých hříchů a učinil jsem pevné předsevzetí budoucně se jich varovati?
4. Přistoupil jsem ku stolu Páně ve stavu smrtelného hřichu? Stalo se to i v době velikonoční? Přijal jsem jinou svátost (břimování, manželství), maje na svědomí těžký hřích?
5. Vykonal jsem zevrubně uložené mi pokání?
6. Napravil jsem, jak moha, škodu bližnímu způsobenou?

I. O desateru Božích přikázání.

1. přikázání.

1. Pochyboval jsem vědomě o některém článku víry?
2. Poslouchal jsem rád řeči proti víře? Četl jsem spisy protináboženské? Mluvil jsem proti víře?
3. Hřešil jsem zoufalými myšlenkami a nedůvěrou v Boha? Spolehal jsem opovážlivě na milosrdenství Boží?

4. Zanedbával jsem poučení v náboženství, zvláště tím, že jsem jen zřídka kdy poslouchal kázání?
5. Reptal jsem proti Pánu Bohu?
6. Věřil jsem pověrám?
7. Byl jsem při modlitbě dobrovolně roztržit?
8. Opomínal jsem denní modlitby (ranní, večerní, před jídlem, po jídle);
9. Opomínal jsem náboženské skutky na př. přijímání svatých svátostí z lidské bázně?

2. p ř i k á z a n í.

1. Rouhal jsem se Pánu Bohu?
2. Posmíval jsem se svatým věcem?
3. Vyslovoval jsem lehkovážně nebo zlostně svatá jména? Klel jsem?
4. Přisahal jsem bez potřeby nebo s pochybou nebo dokonce křivě?
5. Nesplnil jsem slib Bohu daný?

3. p ř i k á z a n í.

1. Vynechal jsem vlastní vinou v neděli a ve svátek mši svatou, nebo nebyl jsem jí celé přítomen?
2. Choval jsem se v kostele neuctivě?
3. Konal jsem v neděli a ve svátek těžkou práci, nebo rozkázal jsem pracovati?
4. Zdržoval jsem jiné, aby nechodili na povinné služby Boží?

4. p ř i k á z a n í.

1. Byl jsem k rodičům a představeným spurný a hrubý nebo jich neposlušný?
2. Přál jsem jim zlo?

3. Zarmucoval, zlobil jsem je, modlil jsem se za ně?
4. Posmíval jsem se starým lidem?

5. přikázání.

1. Uškodil jsem sobě nebo jiným na zdraví? Ničil jsem sobě nebo jiným život?
2. Posmíval jsem se jiným? Přál jsem jim zlé věci?
3. Nenáviděl jsem jiných? Žil jsem v nepřátelství a ve svárech?
4. Sváděl jsem jiné k hříchu?
5. Trápil jsem zvířata?

6. a 9. přikázání.

1. Myslil jsem dobrovolně na neslušné věci?
2. Žádal jsem dobrovolně něco neslušného viděti, slyšeti, nebo dělati?
3. Mluvil jsem o neslušných věcech, zpíval neslušné písně?
4. Poslouchal, četl jsem rád nemravné věci, dával jiným čísti?
5. Pozoroval jsem dobrovolně neslušné věci?
6. Konal jsem něco neslušného? Sám nebo s jinými?
7. Připustil jsem, by jiní něco neslušného konali?

7. a 10. přikázání.

1. Udělal jsem bližnímu krádeží nebo podvodem škodu?
2. Podržel jsem nalezené nebo vypůjčené věci?
3. Poškodil jsem cizí majetek?

4. Přijal jsem něco ukradeného?
5. Chtěl jsem krásti?

8. přikázání.

1. Lhal jsem? Uškodil jsem tím jiným?
2. Domýšlel jsem se o jiném špatných věcí?
3. Pomlouval jsem bližního? Učinil jsem mu tím škodu?
4. Vypravoval, roznášel jsem bez potřeby chyby jiných?
5. Donášel jsem řeči těm, o nichž se mluvilo?

II. O přikázáních církevních.

1. Zdržoval jsem se v postních dnech od masitých pokrmů; zachovával jsem předepsanou ujmu?
2. Opomenul jsem v době velikonoční jít k sv. zpovědi a k sv. přijímání?

III. O hlavních hříších.

1. Byl jsem pyšný nebo ješitný? Opovrhoval jsem jinými?
2. Byl jsem lakomý nebo tvrdý k chudým?
3. Byl jsem závistivý, radoval jsem se ze škody bližního?
4. Byl jsem nestřídmý v jídle a pití?
5. Byl jsem zlostný a hašteřivý?
6. Byl jsem lenivý při práci nebo v službě Boží?

IV. O cizích hříších.

1. Pomáhal jsem radou anebo skutkem jiným k hříchu?

2. Mlčel jsem k hříchu jiných, kde bylo mou povinností, oznámiti hřích rodičům nebo představeným?

V. Zvláště mají zpytovat svědomí.

1. Svobodné osoby, zda používaly prostředků zachovati čistotu a zdá mýjely nebezpečí jí brozící (viz otázky 21.—25.)
2. Manželé, zda plnili vespolečné povinnosti (viz otázky 90., 93., 95.)
3. Manžel, zda plnil svoje povinnosti zvláště (viz otázku 102.)
4. Manželka, zda plnila svoje povinnosti zvláště (viz otázky 103. a 109.)
5. Rodiče, o povinnostech k dětem (viz otázky 105, 110., 111.)
6. Manželé, o povinnostech k domácím (viz otázky 115.—121.)

jící slavnosti: Hromnic, Andělů Strážných, sv. Josefa, sv. Františka Xav. a sv. Vincence Paul., jestliže se modlíme za rozšíření ovoce svatého dětství.

Modlitba k Božskému Dítěti :

Ó Ježíšku, božské Dítko, jenž jsi přičiněním sv. Josefa a Marie Panny zachráněn byl od zavraždění s nevinátky, a jenž jsi těmto útlým mučovníkům ztrátu života časného nahradil životem věčným; ó Ježíši, příteli dítek, přijmi milostivě a žehnej i posvět ony dítky, které se věnují Tvému svatému dětství, aby podle Tvého příkladu a pod ochranou Panny Marie a sv. Josefa vysvoboditeli se staly ubohých dítek pohanských. Amen.

Účastenství při spolku svatého dětství jest školním dítkám dovoleno také od úřadů světských.

O tomto jednání vyhláška vys. c. k. ministerstva kultu, projevená dne 3. června 1885, zní takto :

„Na otázku podanou ohledem „díla svatého dětství“ odpovídá se, že úřední nařízení ze dne 17. června 1873, čís. 7702., vzhledem peněžitých sbírek ve školách a ze dne 25. října 1873, č. 14.472., vzhledem účastenství dítek ve spolcích, řečeného „díla svatého dětství“ se již netýkají, poněvadž tuto žádné spolkové organizace nestává a dítky školní „díla svatého dětství“ účastňují se pouze modlitbou a almužnou. Aby se však předešlo každému nedorozumění, jest se zdržovati od sbírek almuženských ve škole samé.“

